

بسمه تعالی

دستورالعمل آموزش ترکیبی دانشگاه تهران

(نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱)

مقدمه

باتوجه به ظهور انقلاب صنعتی چهارم و اثرات مشهود آن بر نظام آموزش عالی از یکسو و اهمیت به کارگیری فناوری‌های تحول‌آفرین در نظام آموزشی با تأکید بر رویکرد ترکیبی از سوی دیگر، لزوم طراحی/بازطراحی الگوی یاددهی-یادگیری اثربخش بیش‌ازپیش در دانشگاه تهران مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به اسناد بالادستی، مستندات راهبردی، مأموریت‌های جدید دانشگاه، بهره‌مندی از تجارب قبلی اعضای هیأت‌علمی و دانشجویان و استفاده حداکثری از امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری ایجاد شده و در راستای حفظ و بهبود کیفیت آموزش و اجرای وظایف حوزه معاونت آموزشی دانشگاه، دستورالعمل آموزش ترکیبی در دانشگاه تهران به شرح زیر تدوین و به اجرا گذاشته می‌شود.

۱- تعاریف

- ۱-۱ **مدرس:** در این دستورالعمل منظور از مدرس، عضو هیات علمی ارائه‌دهنده درس است.
- ۱-۲ **آموزش حضوری:** شیوه‌ای که مدرس و دانشجویان جهت تحقق اهداف یاددهی-یادگیری، در محل کلاس حضور فیزیکی دارند.
- ۱-۳ **کلاس برخط:** شیوه برگزاری کلاس که در آن دانشجویان و مدرسان از طریق سامانه ایلرن و با استفاده از ابزارهایی نظیر دوربین، میکروفن و به اشتراک‌گذاری محتوای درس با یکدیگر تعامل دارند.
- ۱-۴ **آموزش الکترونیکی:** شیوه‌ای که در آن فرایندهای مرتبط با یاددهی-یادگیری به صورت برخط و بدون حضور فیزیکی دانشجویان و مدرس در محل کلاس، اجرا می‌شود.
- ۱-۵ **آموزش ترکیبی:** شیوه‌ای که با استفاده از ترکیب مناسب و بهینه از فناوری‌ها، ابزارها، روش‌ها، امکانات و تجهیزات محیط آموزش حضوری و الکترونیکی، باهدف ایجاد ظرفیت‌های جدید در نظام آموزش عالی برای حفظ و بهبود مستمر کیفیت نظام یاددهی - یادگیری، تنوع و انعطاف‌پذیری، افزایش سرعت و سهولت در دسترسی به محیط آموزشی و در نهایت افزایش میزان تحقق پیامدهای

یادگیری در فراگیران و بر اساس زمان‌بندی اعلام شده در طرح درس، به صورت حضوری و یا به صورت برخط اجرا می‌شود.

۱-۶ **سامانه مدیریت یادگیری:** نرم‌افزاری که کلیه فعالیت‌های مرتبط با فرایند یاددهی-یادگیری را به صورت برخط مدیریت می‌نماید. لازم به ذکر است سامانه مذکور در دانشگاه تهران به اختصار (ایلرن) نامیده می‌شود.

۱-۷ **محتوای الکترونیکی:** محتوای آموزشی چندرسانه‌ای که شامل فایل‌های الکترونیکی، ویدئو، گرافیک، متن، تصویر، اسلاید، پویانمایی و سایر مواردی است که توسط مدرس تولید شده و قابلیت ارائه از طریق سامانه ایلرن را دارد.

۱-۸ **منابع درس:** شامل مراجع و هرگونه اطلاعات تکمیلی مورد نیاز دانشجویان است که از طریق سامانه ایلرن در اختیار قرار می‌گیرد.

۱-۹ **طرح درس:** بیانگر اهداف، پیش‌نیازها، سرفصل‌های اصلی، منابع، تکالیف، زمان و نحوه سنجش یادگیری دانشجویان به صورت مستمر و در پایان نیم‌سال، نحوه تدریس و برنامه زمان‌بندی برگزاری کلاس‌های حضوری و برخط به صورت هفتگی می‌باشد، که توسط مدرس تدوین و در اولین جلسه کلاس به دانشجویان اعلام و در سامانه ایلرن نیز بارگذاری می‌شود.

۲- روش اجرا

۱-۲- کلاس‌های درس در ۴ هفته ابتدای نیم‌سال به صورت حضوری و بر حسب نوع درس (نظری، نظری-عملی) در ۱۲ هفته بعد به صورت حداقل ۵۰ درصد حضوری و حداکثر ۵۰ درصد برخط برگزار می‌شود. ضروری است نحوه برگزاری ۱۲ هفته پایانی نیم‌سال، پس از اعلام مدرس و تأیید گروه آموزشی مربوط و معاونت آموزشی دانشکده/ دانشکدگان/ مرکز/مؤسسه/پردیس، جهت اطلاع و بررسی به معاونت آموزشی دانشگاه منعکس شود.

۲-۲- دروس عملی، مشمول این دستورالعمل نمی‌باشند و به صورت کاملاً حضوری برگزار می‌شوند.

۲-۳- حداقل زمان برگزاری کلاس‌های برخط در هر هفته به‌ازای هر واحد درسی، متناسب با نوع درس و طبق نظر مدرس به شرح زیر خواهد بود:

الف- در صورت عدم بارگذاری محتوای الکترونیکی (چندرسانه‌ای تولید شده توسط مدرس)، مدت زمان برگزاری کلاس‌های برخط حداقل ۵۰ دقیقه به‌ازای هر واحد درس در هفته می‌باشد.

ب- در صورت بارگذاری محتوای الکترونیکی (چندرسانه‌ای تولید شده توسط مدرس) به میزان حداقل ۲۵ دقیقه به‌ازای هر واحد درس، مدت زمان برگزاری کلاس‌های برخط حداقل ۲۵ دقیقه به‌ازای هر واحد درس در هفته می‌باشد.

۴-۲- لازم است کلاس‌های برخط فقط با استفاده از سامانه مدیریت یاد دهی-یادگیری الکترونیکی دانشگاه (سامانه ایلرن) برگزار شود.

۵-۲- لازم است مدرس طرح درس خود را متناسب با شیوه ترکیبی و قبل از شروع نیم‌سال تحصیلی تهیه و با تأیید گروه آموزشی در اولین جلسه کلاس به اطلاع دانشجویان برساند و فایل طرح درس را در سامانه مدیریت یادگیری الکترونیکی دانشگاه نیز بارگذاری نماید.

۶-۲- در شیوه آموزش ترکیبی ارزیابی پیامدهای یادگیری دانشجویان به شیوه تکوینی و مستمر در طول نیم‌سال تحصیلی ضروری است.

۷-۲- برگزاری امتحان پایان نیم‌سال به صورت حضوری الزامی است.

۸-۲- لازم است کلاس اعم از حضوری یا برخط، در محل گروه آموزشی مسئول ارائه درس، برگزار شود.

۹-۲- برگزاری کلاس طبق برنامه آموزشی و طرح درس اعلام شده توسط مدرس، در ساعات مقرر الزامی است. در موارد خاص که به علت مشخص و موجه، برگزاری کلاس امکان‌پذیر نشود، ضروری است مدرس ضمن هماهنگی با مدیر گروه آموزشی/ معاونت آموزشی واحد مربوط، کلاس برگزار نشده را عیناً به همان شیوه حضوری یا برخط جبران و برگزار نماید.

۱۰-۲- به منظور بهبود کیفیت فرایند یاددهی-یادگیری توصیه می‌شود، مدرسان (به‌خصوص در دروس با تعداد دانشجویان زیاد) از مشارکت فعال دستیاران آموزشی استفاده کنند. لازم به ذکر است دستیار آموزشی نمی‌تواند برای ارائه درس، جایگزین مدرس شود.

۳- نظارت و پشتیبانی

۱-۳- جهت نظارت بر برگزاری کلاس‌های درس، ضروری است معاونت آموزشی هر یک از واحدهای دانشگاه به صورت مستمر اطلاعات مرتبط با وضعیت برگزاری کلاس‌ها به شیوه حضوری و یا برخط را کنترل و در سامانه‌ای که به این منظور طراحی گردیده است، درج نماید.

۲-۳- ارزشیابی کلاس توسط دانشجویان، بر اساس فرم‌های طراحی شده جدید و متناسب با آموزش ترکیبی انجام خواهد شد.

۳-۳- مسئولیت برنامه‌ریزی یکپارچه، صرفه‌جویی در وقت و هزینه و پیشگیری از بروز مشکلات مرتبط از قبیل مدت‌زمان لازم برای تردد دانشجویان جهت شرکت در کلاس‌های متوالی حضوری و غیرحضوری، به عهده مدیر گروه آموزشی و تأیید معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی واحد است.

۴-۳- ضروری است واحدهای آموزشی دانشگاه به منظور پشتیبانی فنی از مدرسان و دانشجویان در شیوه آموزش ترکیبی، علاوه بر معرفی کارشناسان متخصص به معاونت فناوری‌های دیجیتال دانشگاه، ایشان را به معاونت آموزشی دانشگاه نیز معرفی نمایند.

۵-۳- نظارت بر حسن اجرای مفاد این دستورالعمل بر عهده معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده/ دانشکدگان/ مرکز/ مؤسسه/ پردیس دانشگاه تهران می‌باشد.

۶-۳- نظارت عالی بر حسن اجرای این دستورالعمل، پایش و تحلیل داده های حاصل از فعالیت های انجام شده، به عهده اداره کل برنامه ریزی و نظارت آموزشی و حوزه معاونت آموزشی دانشگاه تهران است.

این دستورالعمل در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۹ شورای سیاست گذاری آموزش ترکیبی دانشگاه تهران به تصویب رسید و از نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۲ لازم الاجرا است.

معاونت آموزشی دانشگاه تهران